

גליונות לעיון בפרשת השבוע
עובדים כידי נחמה ליבוביץ
חנה תשיעית

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנדער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה
מהדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית,
המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה - המדרר חותי

ראתחנן (תש"י) פרק ד פסוק י"ט.
החקטו החכמים בהבנת פסוק זה ואלה מקצת דבריהם:

מגילה ט' ע"א: מעשה בתלמי המלך יסכנס שבועים וסמים וקנים והכניסם כסבעים
ושנים בחים ולא גלה להם על מה כנסם ובכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם: כתבו
לי חזרת משה רבכם". (תרגמו לי חזרת משה רבכם). בנחן הקב"ה בלב כל אחד ואחד
עצמו והסכימו כלם לדעת אחת וכתבו לו: (בראשית א' ט') אעלצוב מרא בראשית
(רש"י: שלא יאמרו "בראשית" סם הוא וסני רטויות הן וראשון ברא את הסני);
(בראשית א' כ"ו) "אעשה אדם בצלם ובדמות" (סלא יאמרו סחי רטויות הן)...
... (וכן הלאה, מונה הגמ' את כל המקומות שסנו לחלמי המלך)... הכן (דבריהם
ה' י"ט) "אשר חלק ה' אלוקיך אותם להאיר לכל העמים".

רשב"ם ד"ה אשר חלק. חזקוני "אשר חלק לכל העמים: להאיר להם ואפילו הדיושות. ועלוב הוא מי
שמסתחוו לדבר הנעשה לתשמיטו".

רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק כ"ה הלכה א': עיקר הצווי בעכו"ם שלא לעבוד אחד
מכל הנבראים, לא מלאך ולא גלגל ולא כוכב ולא אחד מארבע יסודות ולא אחד מכל
הנבראים מהם. ואע"פ שהעובד יודע שהשם הוא האלוקים והוא עובד את הנברא הזה,
הרי זה עובד ע"ז. וענין זה הוא שהזהירה תורה עליו ואמרה: "ופן חטא עיניך
הטמימה וראית את השמש... וכל צבא השמים ונדחת והסתחית להם ועבדת אשר חלק
ה' אלוקיך אותם לכל העמים" כלומר: סמא תסוט בעין לבך ומראך סאלו הם
המנהיגים את העולם והם שחלק ה' אותם לכל העולם להיות חיים והוויים ואינם
נפסדים כמנהגו של עולם, ותאמר סראוי להם לעבדו, ובענין זה צוה
ואמר "הטמרו פן יפתה לבבכם" כלומר: סלא תסעו בהרהור הלב לעבוד אלו
להיות סרסור ביניכם ובין הבורא.

ספורנו ד"ה חלק ה' אלוקיך אותם לכל העמים.

סד"ל ד"ה אשר חלק ה' אלוקיך אותם: הניחם לחלקם
כלומר סדבקו בהם העמים ולקטוים לחלקם; כי דרך העברים ליחס כל דבר
אל האל!

(להבנת דברי סד"ל האחרונים ע' דבריו לסמות ו' ג' ד"ה ואני אקטה את לב
פרעה. הועתקו בגליון וראא חס"ב).

ר"ט ט"ה הירט (תרום מפירוטו בגרמנית) לא כתוב "אשר חלק להם ה' לכל העמים".
סח"ה בסמטען, כאילו ה' אשר לצבא השמים שלטון על העמים. אבל בכתוב "אשר חלק
ה' אותם לכל העמים" בהפוך הוא. השמש והירח והכוכבים, כל צבא השמים הם על
העמים ונחלתם. להם זקוקים העמים כדי לעסותם לכלי סרת להקמתם וסכלולם
חיי הכלל והי הפרט, והנה ה' אלוקים הוא שחלק אותם לעמים להחיותם,
ולכן עליהם החובה להסתדל ולמצוא חן בעיני ה' ע"י הסתמסות מוסרית ככחות הסבע
לבצוע תעודתם. אך האומות בהיותם סכחי אלות ירדו ממרום התעודה סח"ה חלקם
החפס המוסרי, בטליטתם בארץ נשחקעו בעבודות לאילי הסבע. בעולם סלא סעם
סעם חסא כחות הסבע הם "חלקם" - כלי סמסם סל בני אדם. בעולם החסא בני
האדם נהפכים לחקם סל כוחות הסבע, הנם כלי מסחק בידם.

ר' דוד הופמן (תרגום מפרוטו בגרמנית לדבריהם): כונת הבורא בחלקו את הכוכבים
לגווי הארץ הוא סע"י מדרגת ביניים זו ינסעו לאס להכרת העליון, כמוכר
ובהדרתו סל ישראל. בין העמים סאין להם כל הכרה באלוהות או העובדים
ליצוריהם החזקנים ועוסיים אותם באלוהות, לא היו ישראל יכולים לבצע תעודתם
להורות, להיות להם לאור גויים, כנגד זה לא יקטה ללמד. דעת אלוקים ללאומים
הסקועים בפלחן השמש בהודו והדרו ולהורות כי כוכב זה אף הוא אינו אלא
סמס לגבוה מעל גבוה אל עליון סרק לבדו יאח הכבוד והתהלה. בדומה לזה קובע
גם הרמב"ם בהלכות מלכים, סגם הנצרות וגם האסלם הנם דהגת בינים המוליכות
את האנושות לקראת ימות המסית.

1. הסבר מסום מה סנו השבעים את פסוקנו לחלמי? מה הקוסי שבפסוקנו?
2. כיצד חרצו כל הנ"ל את הקסי הנ"ל. סדרם לקבוצות!
3. הסבר במיוחד את פרוטו הסני המובא בדברי הרשב"ם.
4. הסבר את סוף דברי סד"ל (המסומנים בקו).
5. הסבר במה רואה הופמן את עבודת השמש והכוכבים כדרגת בינים.
6. מה יט ללמוד מדברים כ"ס כ"ה להבנת פסוקנו? למי מן הנ"ל הוא מסייע?

הטובות וגם טאלות יט לסלוח להסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות
בגולה - המדרר הדתי, ירוסלים, בסביל נחמה ליבוביץ, תש"י. 92.